

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. c)

Istorie

Varianta 3

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I.TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Mihail Kogălniceanu felhatalmazást kapott, hogy aláírja Oroszországgal az Egyezményt 1877. április 4/16-án. Jelzésértékű Oroszország viszonyulása a vállalt kötelezettségeihez, hogy csapatai úgy keltek át a Pruton (Prut), [...] hogy nem értesítették a bukaresti (București) kormányt és még azelőtt, hogy a román Parlament ratifikálta az Egyezményt. Ennek következményeként, a sürgősséggel összehívott Minisztertanács úgy döntött, hogy értesíti a garantáló hatalmakat a kialakult helyzetről, és ezzel egy időben visszavonja a román csapatokat a Dunától (Dunăre). Az uralkodó [I. Károly], akit kellemetlenül érintett az orosz csapatok «elhamarkodott behatolása», sértve érezte magát Miklós Nagyherceg Románia lakosságához intézett Kiáltványától. Ezért az uralkodó magyarázatot kért Stuárt bárótól, a bukaresti orosz nagykövettől, kifejezve azon reményét, hogy a cár «írásban garantálja», hogy Oroszország betartja a Romániával (România) kötött Egyezmény minden előírását. [...] A román uralkodó [I. Károly], a cári csapatok viselkedésével kapcsolatos minden kétely eloszlatása végett igyekezett hangsúlyozni, hogy nem fogják elfoglalni a fővárost, jelezve a «politikai önállóságunkat».”
(S. L. Damean, *Carol I al României, 1866-1881*)

B. „Annak ellenére, hogy hatalmas anyagi és emberi áldozatok árán, a harcmezőn vívta ki függetlenségét, az európai hatalmak Romániát nem kezelték egyenlő partnerként a nemzetközi kapcsolatokban. Az ország elszigeteltsége a Berlini kongresszuson, valamint [...] azon feltételek, amelyeket az európai hatalmak a függetlenség elismeréséért szabtak, bizonyították, [...] hogy szükséges megszilárdítani a román állam helyzetét. Nyomban a függetlenség szentesítése után, úgy a hazai, mint a nemzetközi sajtóban sugallták a királyság kinyilvánításának a lehetőségét. A Bécsi Kabinet bizonyos kifogásokat fogalmazott meg, amelyben kifejezte azon félelmét, hogy Szerbia és Bulgária is követheti Románia példáját. [...] A királyság kikiáltásának lehetősége jelentette a Minisztertanács egyik ülésének a témáját, amelyen minden jelenlevő amellelt foglalt állást, hogy ezt a magasztos eseményre 1881. április 8-án kerüljön sor, I. Károly uralkodó születésnapján. [...] Titu Maiorescu előző napi felszólalását követően, 1881. március 14-én, [...] a törvényhozó testületek egyhangúan megszavazták azt a törvényjavaslatot, amely nyomán Románia királysággá vált, és I. Károly megkapta a királyi címet. [...] A Parlament és a Kormány tagjainak gratulációira reagálva I. Károly elfogadta a királyi címet, de nem önmagának, hanem az «ország nagyságára».”
(S. L. Damean, *Carol I al României, 1866-1881*)

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg az **A** forrásból az Oroszországgal kötött szerződést. **2 pont**
2. Pontosítsatok, a **B** forrásból, az európai hatalmakra vonatkozó egy információt. **2 pont**
3. Említsétek meg a történelmi térséget és ennek a politikai vezetőjét, amelyeket úgy az **A**, mint a **B** forrás is említ. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint a királyság kikiáltásának törvényét egyhangúan szavazták meg. **3 pont**
5. Írjátok a vizsgalapra az **A** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat). **7 pont**
6. Mutassatok be két belpolitikai eseményt, amely a román államban zajlott le 1861-1870 között. **6 pont**
7. Említsetek meg egy hasonlóságot, amely fellelhető a román államra vonatkozó két politikai tervezet előírásaiban, amelyeket a XIX. század ötödik és hatodik évtizedeiben adtak ki. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„Erdélyt (Transilvania), Havasalföldet (Țara Românească) és Moldvát (Moldova) gyakorta nyomasztotta az Oszmán Birodalom fennhatósága. [...] A Kárpátok hegylánca (Munții Carpați) által védett Erdélynek a Habsburg «védnökség» is kedvezett. Az oszmánok kevésbé nyomasztó fennhatóságot gyakoroltak a fejedelemségre [Erdély], hogy ne szolgáltatassanak okot arra, hogy a Habsburgokhoz forduljanak védelemért vagy «felszabadításért». [...]

Amint hatalomra került Havasalföldön [...] Mihai Viteazul [...] előkészítette a törökellenes felkelést. Csatlakozott a Szent Ligához, amely a Habsburgok és a pápa által létrehozott törökellenes szövetség. [...] Mihai [Viteazul] 1594-ben, Bukarestben (București), elindította a törökellenes felkelést. Saját haderejével [...] és szövetségesei támogatásával Havasalföld uralkodója fényes győzelmeket aratott a törökök és a tatárok felett, a Dunától északra és délre is, reményt keltve a Balkán keresztény népeiben. [...] Legismertebb ütközete az 1595. augusztus 23-i Călugăreni-i, valamint az 1595. októberi Giurgiu-i csata, amelyek következményeként a török veszély elhárult. Rövid időn belül a törökök békét kértek és kénytelenek voltak elismerni Mihai [Viteazul] uralmát. [...]

Országá és a kereszténység hatékony védelme érdekében, [...] olyan tette volt szükség, amellyel növelni tudja az ország emberi, területi és gazdasági erőforrásait, megszilárdítsa az uralkodó hatalmát és lehetővé tegye a valós függetlenséget, főleg a törökökkel szembeni viszonyában. Mihai [Viteazul] úgy döntött [...], hogy uralma alá vonja a három országot, amelyet a humanisták Daciaként (Dacia) emlegettek. [...] Gazdaságaik egymást kiegészítették, kereskedelmi útjaik átszelték a Kárpátokat, az erdélyi kereskedők kiváltságokkal rendelkeztek [Havasalföldön és Moldvában] [...].”

(I. A. Pop, *Istoria ilustrată a românilor pentru tineri*)

A forrás alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg, az adott forrásban említett havasalföldi uralkodót. **2 pont**
2. Pontosítsátok a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsétek meg a forrás alapján, a Kárpátokon belüli fejedelemség nevét, és egy sajátosságát a felette gyakorolt török fennhatóságnak. **6 pont**
4. Említsetek meg az adott forrás alapján két okot, amiért Havasalföld uralkodója célként tűzte ki, hogy uralma alá vonja „a humanisták által Daciának” nevezett országokat. **6 pont**
5. Alkossatok, az adott forrásból kiindulva, egy véleményt a havasalföldi uralkodó által végrehajtott katonai eseményekre vonatkozóan és támasszátok alá a fenti forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljete egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint egy központi intézményt, mást, mint amit az adott forrás említ, a XII-XIV. századokban szerveztek meg a román térségben. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használatát.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok egy megközelítőleg két oldalas esszét a XX. századi Románia (România) fejlődéséről, figyelembe véve a következőket:

- Pontosítsátok Románia azon Alkotmányát, amelyet a XX. század első három évtizedében fogadtak el és említsétek meg ennek három sajátosságát;
- Mutassátok be az 1938-as Alkotmány egy jellemzőjét;
- Említsétek meg az 1948-as Alkotmány egy előírását;
- Fogalmazzatok meg egy véleményt a XX. század második felében Romániában alkalmazott totalitárius politikai gyakorlatokra vonatkozóan, és támasszátok ezt alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozódik a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.